

Ulvilan liikuntastrategia 2030

Ulvila

Valtuusto 15.4.2024 § 14

Ulvilan liikuntastrategia 2030

Liikunta- kaupunki

Hyvä liikuntakaupunki tekee rohkeita päätöksiä tukemalla liikunnallista elämäntapaa pienentämällä sosiaali- ja terveysmenoja tulevina vuosikymmeninä. Liikkumattomuutta ehkäistään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Hyvässä liikuntakaupungissa on monipuoliseen harrastamiseen innostavat maksuttomat tai edulliset liikuntapaikat ja liikunnallisuutta tukeva arkiympäristö. Lapsille ja nuorille sekä seuroille tarjotaan maksuttomat tai edulliset liikuntapaikat. Varmistetaan liikuntapaikkojen saavutettavuus, riittävyys ja laadukas ylläpito.

Ulvilan liikuntastrategia 2030 osana Ulvilan kaupunkistrategiaa

Ulvilan kaupunkistrategia 2030 tavoittelee 13 000 asukasta. Hyvät ja asukkaita palvelevat liikuntamahdollisuudet lisäävät kaupungin vetovoimaa. Ulvila-brändin vahvistamiseen ja markkinointiin sisältyy hyvien liikuntamahdollisuuksien esille tuominen.

Ulvilan kaupunkistrategia 2030 tavoitteena on Ulvilan yksityisen sektorin työpaikkojen ja yritysten määrän kasvattaminen. Se vaatii palveluiden ja tilojen järjestämistä yrityksille. Ulvilaan rakennettava iso liikuntahalli toisi toimintaa, tapahtumia, elinvoimaa piristämään koko kaupunkia ja yrityselämää.

Nuorten liikkumattomuus on suuri haaste kaikissa kunnissa. Ulvilassa otetaan keskeiseksi tavoitteeksi nuorten liikkumattomuuden kasvun pysähdyttäminen.

Liikunta tulee nähdä kuntalaisten perusoikeutena ja mahdollisuutena liikkua vauvasta vaariin omien mieltymystensä ja tavoitteittensa mukaan. Ulvilan liikuntastrategian keskeisiä osa-alueita ovat liikunta- ja ulkoilupaikkojen kehittäminen asukkaita kuulemalla. Liikunnan ohjauspalvelut järjestetään kunnan itsensä tai keskeisten yhteistyötahojen tuottamina. Toimivat liikuntaneuvonnan palveluketjut toteutetaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Liikunta- palveluiden arvot

Saavutettavuus

Jokaisella ulvilalaisella on mahdollisuus omaehtoiseen tai ryhmäliikuntaan lähellä omaa asuinpaikkaansa. Isommat liikuntapaikat on keskitetty niihin soveltuviin paikkoihin.

Tasapuolisuus

Kaikenikäisille ja -kuntoisille ulvilalaisille

Nykyaikaisuus

Liikuntapaikkarakentamisen monipuolistaminen tulevaisuuden liikuntamuodot huomioiden.

Yhteiselo

Kaikki eri liikunnan järjestäjät haluavat toimia yhteistyössä muiden kanssa.

Iloa, älyä ja yhteiselo etunojassa - Ulvilassa

VISIO
terveet ja liikkuvat
kuntalaiset

Nykytila 2023

Ulvila on noin 12 530 asukkaan vahvan historian omaava kaupunki, jonka elinvoiman perusta on hyvässä kunnossa.

Uvilan kaupungilla on 25 liikuntaryhmää, jotka tarjoavat 22 tuntia viikossa Kasketotissa, kylillä ja Friitala-talossa. Vuosittain käyntikertoja on noin 12 000. Liikunnan kehittämisestä vastaa osaava liikuntatoimen henkilöstö.

Uvilassa on 15 liikuntaseuraa, jotka tarjoavat viikoittain kymmeniä liikuntaryhmiä kaupungin eri liikuntapaikoissa ja niissä liikkuu satoja lapsia, nuoria ja aikuisia.

Uvilan kaupunki sijoittuu liikunnan terveyden edistämisen toimenpiteissä hieman alle maan keskiarvon. Vuonna 2023 Ulvilan liikunnan terveyden edistämisen aktiivisuutta kuvaava tunnusluku on 66, kun se koko maassa on 70. (TEAvisari 2023).

Uvilan kaupungilla kenttien hoidosta vastaa yksi henkilö. Tarvittaessa 0,5 henkilöä on työllistetty lisää vuosittain. Muissa lähes samankokoisissa kunnissa ja kaupungeissa on kenttienhoidon henkilöstöä keskimäärin 3 – 5 henkilöä.

Lapset ja **nuoret**

Tavoitteet

Tarjotaan lapsille liikuntakerhotoimintaa kouluissa ja kesäaikaan

Ulvilassa panostetaan MOVE-testien toteuttamiseen ja seurataan tulosten perusteella lasten ja nuorten liikkumisen sekä toimintakyvyn kehittymistä.

Otetaan liikunta, ravinto ja liikuntasuositukset puheeksi nuoren kanssa kouluterveydenhuollon kohtaamisissa.

Kehitetään matalan kynnyksen turvallista ja kaikille avointa liikuntaa yhdessä nuorten ja yhteistyökumppaneiden (*nuorisopalvelut, seurat ja yhdistykset*) kanssa koulupäivän osana ja seura- ja yhdistystoiminnassa.

Kehitetään yhdessä nuorten kanssa liikuntapaikkoja. Mahdollisimman paljon lähiliikuntapaikkoja keskitetään koulujen ja päiväkotien läheisyyteen.

Alle kouluikäisen lapsen tulisi liikkua päivän aikana kolme tuntia. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on järjestää fyysistä aktiivisuutta kahden tunnin ajan.

Osallistutaan valtakunnallisiin Liikkuva varhaiskasvatus, Suomen Mallin- ja Liikkuva koulu -ohjelmiin. Osallistutaan aktiivisesti liikuntatoiminnan verkostoihin ja koulutuksiin.

Jokaiselle ulvilalaiselle lapselle ja nuorelle tarjotaan mahdollisuus harrastukseen.

Vahvistetaan lapsen luontosuhdetta ja hyödynnetään aktiivisesti lähimetsiä, -ympäristöjä ja eri vuodenaikoja.

Kehitetään yhteistyötä kaupungin liikuntapalveluiden, ulvilaisten liikuntaseurojen ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Kannustetaan myös yhteistyöhön varhaiskasvatusyksiköiden sisällä.

Ulvilassa koulujen liikuntatuntien suunnittelussa huomioidaan passiiviset nuoret.

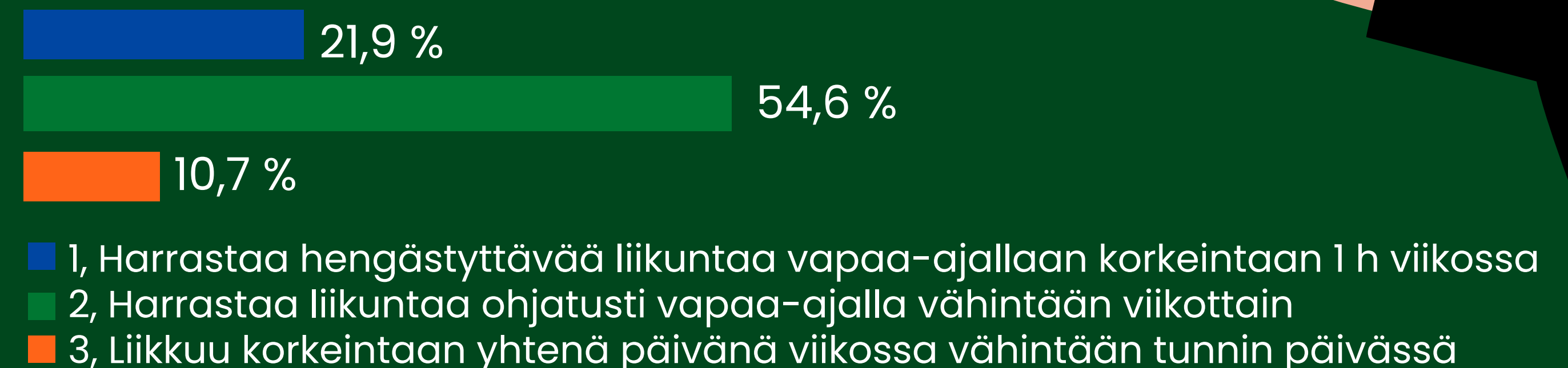
Lapset ja **nuoret**

Uvilan varhaiskasvatuksessa liikuntasuunnitelma pohjautuu valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelman perusteihin. Koulun liikunnan ja terveyden- edistäminen perustuu opetussuunnitelmaan.

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE-mittaus) %
8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky.

	2022	2023
Koko maa	41.2	40.1
Satakunta	43.6	45
Uvila	37.7	43,2

Perusopetus 8- ja 9-luokkalaiset, **2023**

Tulos ilmaisee prosenttiosuuden oppilaista, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla

Työikäisten ja ikäihmisten vapaa-ajan harrastaminen

- Alle puolet yli 20-vuotiaista miehistä ja naisista liikkuu terveysterveysharrastusolosuhteiden mukaisesti.
- Miehistä 46 prosenttia ja naisista 38 prosenttia liikkuu riittävästi.
- 75 vuotta täyttäneistä miehistä 31 prosenttia ja naisista 23 prosenttia liikkuu suosituksen mukaisesti.
- Terveysterveysharrastus toteutuu parhaiten 20–39-vuotiailla miehillä, joista 52 prosenttia liikkuu riittävästi.

Lähde: THL Terve Suomi -tutkimus 2022–2023

Työikäisten ja ikäihmisten liikunnan tavoitteet Ulvilassa

TAVOITTEET TYÖIKÄISET:

- Tarjotaan ja tiedotetaan liikuntapaikkojen käyttömahdollisuuksista kaupunkilaisille ja yritysten henkilöstölle.
- Kaikille työikäisille sopivan liikunnan tarjoaminen yhteistyössä seura- ja yhdistystoimijoiden ja yksityisten toimijoiden kanssa. Kuntoliikunnan lisääminen työikäisille.
- Istumisen vähentäminen ja liikunta osaksi työhyvinvointia hyödyntäen mm. olemassa olevia älysovelluksia ja taukoliikunnan järjestämistä.
- Kehitetään liikuntaneuvonnan ja liikunnan palveluketjun resurssit toimivassa yhteistyössä HYTE-palvelujen kanssa.
- Tuetaan matalan kynnyksen liikuntaryhmien toimintaa esim. höntsävuorojen muodossa.

TAVOITTEET IKÄIHMISET:

- Lisätään monipuolisia toimintakykyä ja tasapainoa ylläpitäviä palveluja kuntien, seurojen, yhdistysten ja yksityisen sektorin yhteistyöllä.
- Kaikissa liikuntapaikkainvestoinneissa otetaan huomioon esteettömyys.
- Kehitetään yhteistyötä vanhustyön toimijoiden sekä HYTE-alueen kanssa esim. etäsiivän vanhustyön toiminnan kehittämiseksi. Toimet kohdennetaan erityisesti liian vähän liikkuviin ikäihmisiin.
- Tuetaan iäkkäiden liikuntaharrastuksen jatkumista; Jokainen yli 70-vuotias ulvilalainen saa kaksi kappaletta 10 kerran sarjakorttia uimahalli Kaskelottiin.

Liikunta- paikkojen rakentaminen ja huolto

Ulvilassa on n. 30 kaupungin ylläpitämää liikuntakohdetta, joissa on yhteensä n. 70 erillistä liikunnan suorituspaikkaa. Ulvilan kaupunkistrategiaan 2030 on kirjattu liikuntapaikkarakentamisen monipuolistaminen. Se mahdollistaa rahoitusmallien uudelleenajattelun.

Uusien liikuntapaikkojen rakentaminen ja ylläpito on liikuntalain mukaan kaupungin yksi tärkeimmistä tehtävistä. Rakentamisessa on huomioitava, että kävellen ja pyörällä saavutettavat lähiliikuntapaikat täyttävät Ulvilan kuntastrategian 2030 kirjauksen ilmastoystävällisistä toimenpiteistä ja hiilineutraalisuudesta.

Kevyen liikenteen väylien kehittämisessä tärkein kaupungin hallintoelin on kaavoitustoimi yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa.

Lähiliikuntapaikat ovat kuntalaisille alueellisesti tärkeitä myös sosiaalisen kanssakäymisen ja yhteisöllisyyden lisäämisessä. Hyvät ja toimivat liikuntapaikat edistävät parhaiten ihmisten liikunta-aktiivisuutta.

Liikuntapaikkojen hoidossa on huomioitava talkooperinteen vähentyminen. Yhdistysten jäsenistöt vanhentuvat ja liikuntapaikkojen hoidon taso saattaa heikentyä, kun hoito keskittyy vain muutamalle jäsenelle. Hoitotaso pysyisi tasaisesti hyvänä, jos siitä vastaisi palkattu ja koulutettu henkilöstö.

Tuodaan liikuntamahdollisuudet helposti asukkaiden saavutettavaksi. Naparannan ja jokiympäristön kehittäminen monipuolisia liikuntamahdollisuuksia tarjoavaksi.

Naparantaan voidaan rakentaa kävelyreitti eri ikäisille kuntalaisille, minigolfrata, lisätä venelaitureita, ulkoliikuntavälineitä, melontaa ja muuta välinevuokrausta.

Kaupunkistrategia 2030 tavoittelee myös luonto- ja elämysmatkailun kehittämistä. Kullaan Joutsijärven alueen ja Kylmälahden leirikeskuksen käyttömahdollisuuksista pitää viestiä paremmin kaupunkilaisille ja yhdistyksille.

Kaupungin omat liikunta- ryhmät ja oma- toimisen liikunnan vahvistaminen

Ulvilan kaupungin liikuntapalveluiden tulee huomioida erityisesti ne kuntalaiset, jotka eivät ole löytäneet liikunnan ja urheilun harrastusmahdollisuuksia. Erityisesti tulisi löytää keinoja murrosikäisten, perheiden ja vanhusväestön liikuttamiseen.

Tavoitteet

- Kasvattaa kaupungin nykyisten liikuntaryhmien määrää ja laatua.
- Helpottaa uusien tulijoiden aloittamiskynnystä.
- Tehdään kampanjoita kohdistettuna eri kohderyhmiin sekä eri asuinalueisiin. Järjestetään uinti, pyöräily ja talviliikuntakampanjoita
- Liikunta- ja elintapaneuvonnan saaminen toimivaksi yhteistyöksi HYTE- alueen kanssa.

Keinot

- Säännölliset koulujen rehtorien, liikunnanopettajien ja liikuntapalveluiden yhteispalaverit.
- Liikkuva koulu -ohjelma valtakunnallisten tulosten hyödyntäminen Ulvilassa.
- Liikuntakampanjoiden järjestäminen vuosittain koulujen oppilaille.
- Liikuntapalveluiden ylläpitämä liikunta- ja elintapaneuvonta.
- Kaupungin ja muiden yhteisöjen kanssa starttiryhmiä vähän tai ei lainkaan liikkuville.
- Liikuntapalveluissa toteutetaan palvelumuotoilua.
- Löydetään kuntalaisten todelliset tarpeet esim. kyselyillä ja osallistamalla käyttäjät. Lisätään yhteistyötä kylätoimikuntien, liikuntaseurojen ja seuraparlamentin kanssa.

Tavoitteet liikunta- paikkojen rakentamiselle

Isot liikuntapaikkainvestoinnit

- Uuden nykyaikaisen katsomollisen tekonurmipohjaisen hallin rakentaminen.
- Kaskelotin peruskorjauksen yhteydessä lisätään liikuntakäyttöön soveltuvien tilojen määrää.
- Keskitetään suurempi liikuntapaikkarakentaminen Kaskelotin ympäristöön, unohtamatta jo olemassa olevien lähialueiden liikuntapaikkojen kehittämistä.

Keinot

- Toimijoiden tilatarpeiden tarkempi selvitys.
- Eri rahoitusmallien kartoitus rakentamisen mahdollistamiseksi (esim. leasing-rahoitus).
- Kaupunki voi tarjota yrityksille mahdollisuuden vuokrata alueita liikuntapaikkojen rakentamiseksi.

Pienet liikuntapaikkainvestoinnit

- Kuntoliikuntapaikkojen / pienpelikenttien rakentaminen Ulvilan eri kylille.
- Ulkoliikuntapaikkojen rakentaminen ja peruskunnostus sekä niiden toteutus mahdollisimman lähelle asukkaita.

Keinot

- Leader-tukien mahdollisuuksien selvitys yhdistyksille ja urheiluseuroille.
- Kaupungin tuki Leader-tukea hakeneille yhdistyksille.
- Talkootyön tukeminen vuosittaisen kylärahan avulla.
- Muiden kuntien ja yhdistysten esimerkkien hyödyntäminen suunnittelutyössä.

Kaupungin tuki liikuntaa järjestäville yhteisöille

- Urheiluseurojen toiminnan tukemiseen varattujen avustusrahojen jaosta päättää sivistyslautakunta. Avustuksia voi hakea rekisteröity ulvilalainen urheiluseura tai muu ulvilalainen rekisteröity yhdistys sääntöjensä mukaisen liikuntatoiminnan osalta.
- Sivistyslautakunta jakaa myös yksittäisille nuorille urheilijoille stipendejä sekä tukee tarvittaessa eri liikunnallisia hankkeita kaupungin alueella.
- Ulvilassa liikuntayhdistyksillä on mahdollisuus vaikuttaa liikuntaolosuhteiden kehittämiseen vuonna 2020 perustetun seuraparlamentin kautta, jossa kuullaan seuroja, kehitetään yhdessä liikuntasektoria sekä toteutetaan yhdessä suunniteltua investointiohjelmia.

Tavoitteet

- Liikunta- ja urheiluseurojen perusavustukset nousevat 2-3 %/vuosi (Vuonna 2024 53.500 €).
- Liikuntapaikkojen maksuttomuus alle 19-vuotiaiden toimintaan liikunta- ja urheiluseuroille sekä kylätoimikunnille

Keinot

- Liikuntaseurojen aktiivinen viestintä omasta toiminnastaan
- Kaupungin tuki kylien perusliikuntapaikkojen kunnossapitoon
- Kaupungin maksuttomat koulutukset liikunta- ja urheiluseurojen ja kylien toimijoille osaamisen lisäämiseksi
- Liikuntapalveluiden tiedotus ja markkinointi liikuntayhdistysten toiminnasta ja tapahtumista
- Koulutusten järjestäminen yhteistyössä Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n sekä muiden seudullisten liikuntapalveluiden järjestäjien kanssa

Yhteistyö kaupungin muiden hallintokuntien kanssa

Tavoite

- Lisätään Ulvilan kaupungin poikki-hallinnollista yhteistyötä liikunnan ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja työnjaon selkiyttämiseksi.

Keinot

- Kaupunki nimeää liikuntatyöryhmän, jossa ovat edustettuina kaupunginhallitus, Hyte-alue, koulutoimi, vapaa-aika palvelut, tekninen toimiala, kaupunki-kehitys ja elinkeinoelämä.
- Tehdään aktiivista yhteistyötä eri hallinnonalojen ja -tasojen kanssa.

Yhteenveto

Uvilan kaupunki haluaa antaa kolmannen sektorin kanssa palvelulupauksen, jolla jokaiselle ulvilalaiselle lapselle ja nuorelle tarjotaan liikuntaharrastus. On tärkeää, että yhteisesti annamme lapsille monipuolisia liikuntakokemuksia eri lajeista ja yhdessä löydämme sopivan lajin lapselle.

Yhdessä olemme enemmän - kaupungin varhaiskasvatuksen, koulujen, hyvinvointialueen, seurojen ja vanhempien yhteistyöllä voimme varmistaa, että jokaiselle lapsella on mahdollisuus harrastaa.

Liikunnan palveluketjun toteuttaminen yhdessä HYTE-alueen ja 3. sektorin toimijoiden ja kuntalaisten kanssa tulee olemaan tulevaisuudessa yksi liikuntapalveluiden perustehtävistä.

Houkuttelevat ja hyvin hoidetut liikuntapaikat lisäävät kaupunkimme vetovoimaisuutta ja asukkaidemme tyytyväisyyttä kaupungin palveluihin. Liikuntapaikat vaikuttavat osaltaan kaupungin kiinnostavuuteen asuinpaikkana ja tuovat uusia veronmaksajia kuntaan. Näitä toimenpiteitä tukee mm. Na-parannan kehittäminen ja ison tekonurmi-

pohjaisen hallin rakentaminen. Seuroja tulisi kannustaa käyttämään kaikkien Ulvilan koulujen liikuntasaleja. Osalle seuroista ongelmana ovat kuitenkin koulujen käyttömaksut ja siksi ne tulisi poistaa alle 19-vuotiaiden toiminnasta.

Kaupungin vapaa-aikapuolen toimintaedellytyksiä tulee parantaa niin, että liikuntapalveluissa on yhtä paljon väkeä liikuntapaikkojen ylläpitoon ja hoitamiseen, kuin monilla vastaavan kokoisilla kaupungeilla.

Kaikkiin ikäryhmiin kohdistuvan viestinnän tehostaminen.

Tätä asiakirjaa päivitetään tarvittaessa sivistyslautakunnassa. Vuosittain arvioidaan tavoitteita ja keinoja seuraparlamentissa, sekä tarvittaessa sivistyslautakunnassa. Kuntalaisia osallistetaan tekemällä tarvittaessa esim. kyselyjä liikunta-aktiivisuudesta ja -olosuhteista.

Liikuntapaikkojen rakentamisen ja liikuntaan kohdistuvien palveluiden kehittämisen tulee olla kunnassa tietoisien politiikan kohteena.